

Maia Nadare

<https://orcid.org/0000-0002-3270-0728>

Founder and CEO, BRAMS Institute

Linguistic and Political Analysis of the 2018 Sanremo Winner

(Abstract)

KEYWORDS: Sanremo Festival, Eurovision, Song, Fable, Music,
Linguistics, Politics, Terrorism, Italy

Truth-telling has long been tantamount to heroism, especially under authoritarian regimes. In such contexts, the indirect transmission of truth through allegory and fable becomes indispensable; hence the persistence of an "Aesopian" language in Greece. Gianni Rodari, often misread as merely a children's writer, practised a sharp political imagination. His *Telephone Tales* and novels – *Gelsomino in the Land of Liars* and *The Adventures of Cipollino*, among them – deploy ostensibly simple narratives to encode trenchant critiques; each sentence functions as a vehicle for political meaning. Presenting truth as fable does nothing to diminish its social import.

The Georgian poet Akaki Tsereteli likewise employs parable in his fable "Kudabziketi", in which an electorate, choosing between Mr O'Lice, Mr O'Flea and the diligent Mr Bee, elects the wrong representatives. The tale resonates with contemporary electoral politics from the United Kingdom and

France to Georgia, where majorities frequently overlook those who might best serve the common good.

From the earliest notes of bel canto to the clandestine meetings of nineteenth-century conspirators, Italy's operatic stages have long doubled as sites of political mobilisation. It is therefore unsurprising that, in 2018, the ostensibly apolitical spectacle of Sanremo and the Eurovision stage was harnessed to convey an overtly political and moral message performed by two Italian singers.

Non mi avete fatto niente ("You Haven't Done Anything to Me"), written and performed by Eraldo Meta and Fabrizio Moro (with Andrea Febo as co-author), premiered at the Sanremo Music Festival in 2018. Their commanding victory there – winning across multiple rounds and securing over 44% of the vote – was followed by a powerful showing at Eurovision in Lisbon, where the duet finished fifth despite much of the international audience not understanding the Italian lyrics. The combination of melody, vocal expression and evocative visual imagery conveyed an affective message that transcended linguistic barriers. In February 2019, the song was nominated for the Voices for Freedom Award in recognition of its social message.

Composed in response to the Manchester Arena bombing (May 2017), the song functions both as a lament for victims and as a universal repudiation of terror – what the authors term the "pacifist bomb", an impersonal, remote form of violence. Its title echoes the words of Antoine Leiris – the husband of Hélène Mouyal, one of the Paris victims – who wrote, "You have done nothing to me; you have not made me hate you, you have not

scared me; I will continue my normal life as if you had never existed there," a defiant refusal to yield to hatred or fear.

Lyrically, the song enumerates terrorist atrocities in cities such as London, Paris, Nice, Cairo, and Barcelona; Ermal Meta recites them as one might recite beads on a rosary, each place-name a wound and a memorial. For listeners unable to follow Italian, affective cues – plaintive timbre, melodic contour and cinematic visuals – allow the names themselves to resonate: La Rambla, Nice, Cairo. In an era of instant global awareness, these references summon shared memories of suffering and collective vulnerability; the recital does not exhaust contemporary inhumanities, but it insists on witness.

Fabrizio Moro's contribution universalises the traumas of particular nations into common pain and, resonating to Gianni Rodari's dictum that "a teardrop from a hungry boy is far heavier than the earth", suggests that a child's smile – attention to the future – may counteract terror. This appeal reframes resistance as ethical care for those yet to come.

History and progress bind past, present and future: to forget yesterday is to invite repetition. Political emancipation and civic freedom accrue through patient, persistent labour, not instant triumph. The Georgian "Hymn to Freedom" evokes this slow hardening of liberty – "the lot of the lions" – a memory consonant with a nation that has defended its independence across millennia.

Artists cannot legislate; their primary agency is to sing, to call attention, and to shape public sentiment. In this regard, socially engaged lyrics perform a Fourth Estate function: they orient public feeling and indicate possible moral responses.

Music, like journalism, is a form of cultural mediation that can ennoble public discourse even as both professions confront commercial pressures and institutional decline in the twenty-first century. Ultimately, the transformation such works can effect depends upon societal receptivity and the broader structures of governance.

Musicological debates about the contemporary decline of great opera frequently invoke social change: ears and hearts are conditioned differently today, and mass audiences have grown habituated to volume rather than subtlety. The near-disappearance of silence – those interstitial pauses in which reflection occurs – signals a diminished capacity for attentive listening. For the urban writer, those brief instants of quiet amid the city’s noise possess an almost sacred quality: within them, humane attentiveness becomes possible, and from that attentiveness flows the ethical insight that there is something more important than surface spectacle. Listening to one another begins with listening to silence: “because there is something more important in this world than your pointless wars...”

სანრემო 2018-ის გამარჯვებული სიმღერის ლინგვისტური და პოლიტიკური ანალიზი

საკვანძო სიტყვები: სანრემო, ევროვიზია, სიმღერა, იგავი, მუსიკა, ლინგვისტიკა, პოლიტიკა, ტერორიზმი, იტალია

„მფრინავ ტორპედოდ“ წოდებულმა ყველა დროის საუკეთესო ქართველმა მოთხილამურე კობა წაქაძემ ბრძანა, დიდი სპორტი ყოველთვის იყო პოლიტიკა.¹ ქართულ რეალობაში, როცა ქვეყნის დამოუკიდებლობის, თავისუფლებისა და სახელმწიფოებრიობისთვის ბრძოლა ყოველდღიურ აუცილებლობას წარმოადგენს, ფაქტობრივად, ქვეყნის 30-საუკუნოვანი არსებობის განმავლობაში, აბსოლუტურად ნებისმიერი სფეროს ქვეტექსტური გააზრება იყო, არის და, გარკვეული აზრით, ყოველთვის იქნება „დიდი პოლიტიკა“.

ასე იყო ქართულ მედიაში, როცა პირველი ნაბიჯებიც კი პოლიტიკური იდენტობისთვის ბრძოლის მიზნით გადაიდგა XIX საუკუნეში, სწორედ ამან გამოიღო არნახული შედეგი: პუბლიცისტიკამ საინფორმაციო ჟურნალისტიკის კვალდაკვალ აიდგა ფეხი და უმაღლეს საზოგადოებრივ მწვერვალებს მიაღწია მეორე-მესამე გამოცემებშივე (სოლომონ დოდაშვილი, ივანე კერესელიძე, ნიკო ნიკოლაძე, სერგეი მესხი, ილია ჭავჭავაძე, ა.შ.).² განსხვავებით დასავლეთევროპული პრესისგან, რომელმაც პამფლეტების³ დონეზეც კი მხოლოდ ათწლეულების შემდეგ აუწყო ფეხი

საზოგადოების ინტერესების დაცვის ქართულ ტენდენციას.

ქართული სპორტი რომ ეროვნულ სიამაყესა და თავისუფლებისთვის ბრძოლასთან ასოცირდებოდა, თბილისის „დინამოს“ მაშინდელი გულშემატკივრების რეაქციით, დღესაც ნათელია ძველ ჩანაწერებში.⁴ არსად იგრძნობა „დიადი საბჭოეთით“ სიამაყე 70-წლიანი ოკუპაციის პერიოდში – ქართველი სპორტსმენები ყველგან საქართველოს გასახარებლად და „სახელისათვის ამაყი თრთოლვის“⁵ მიზნით ასპარეზობდნენ.

იგივე სიტუაციაა ქართული მეცნიერებისა თუ კულტურის წარმომადგენლებთანაც. პროფესიული წარმატების მიღწევითანავე იწყებოდა იმაზე ზრუნვა, რომ ინდეფერენტულ მსოფლიოს გაცნობიერებინა ჩვენი ქართველობა და როგორმე გაერღვია ოკუპანტის მიერ „სამართლებრივად“ თავსმოსხვეული „საბჭოელის“ პარტიული თიკუნი.

სიმართლის თქმა ყველა დროში გმირობის ტოლფასი იყო ნებისმიერ ქვეყანაში, განსაკუთრებით – ავტორიტარული რეჟიმის პირობებში. ამიტომ გაჩნდა „ეზოპეს ენა“ საბერძნეთში. ამის გამო დღემდე არამართებულად მიიჩნევა დიდებული იტალიელი მწერალი, პუბლიცისტი და ჟურნალისტი ჯანი როდარი საბავშვო მეზღაპრედ მაშინ, როცა მისი თითოეული „სატელეფონო ზღაპარი“ თუ მოზრდილი თხზულებები – „ჯელსომინო ცრუთა ქვეყანაში“ ან „ჩიპოლინოს თავგადასავალი“ ცალსახად პუბლიცისტური ნააზრევია,⁶ დღემდე რომ აქტუალობას ვერ კარგავს. სათქმელის გამონაგონის ქარგაში მიწოდება მის საზოგადოებრივ მნიშვნელობას იოტისოდენადაც ვერ ამცირებს. იდენტურია აკაკი წერეთლის ივაგურ სტილში შემოთავაზებული „კუდაბზიკეთი“⁷ თანამედროვეობას ძველებურად რომ ესადაგება.

ბელკანტოს პირველივე ბგერებსაც კი იტალიის განთავისუფლებისათვის მებრძოლ შეთქმულთა შეკრებები ახლდა. საოპერო პრემიერებს პარალელურ რეჟიმში გასდევდა მსოფლიოს ერთ-ერთი უდიდესი ერის პოლიტიკური აქტივობა. ამიტომ გასაკვირი არაა, აშკარად პოლიტიზირებული ევროვიზიის სიმღერის საკონკურსო სცენაც რომ თანამედროვე „ოპერად“ გადააქცია ორმა მათგანმა 2018 წელს. ერმალ მეტასა და ფაბრიციო მოროს (მესამე ავტორია ანდრეა ფებო) სიმღერისადმი „ვერაფერი დამიშავეთ“ (*Non mi avete fatto niente*)⁸ საზოგადოებრივი რეაქცია ჯერ 2018 წელს სანრემოს მუსიკალურ ფესტივალზე „მოსინჯეს“ მუსიკოსებმა. ბრწყინვალე გამარჯვების შემდეგ (სამივე ტურში პირველ ადგილზე გავიდნენ და საბოლოოდ, ხმების 44%-ზე მეტი მოიპოვეს), ლისაბონში გამართულ ევროვიზიაზეც ფურორი მოახდინეს, იმის მიუხედავად, რომ იტალიური ტექსტი ნაკლებად ესმოდა მულტინაციონალურ აუდიტორიას (და მხოლოდ მეხუთე ადგილზე მოხვდნენ). თუმცა, არაჩვეულებრივი მუსიკა და ფონად დადებული მრავლისმეტყველი კადრები საკმარისი აღმოჩნდა უტყუარი ეფექტის მოსახდენად. 2019 წლის თებერვალში ჩვენი დროის ერთ-ერთი საუკეთესო იტალიური სიმღერა მისი სოციალური მნიშვნელობის მქონე გზავნილის გამო წარადგინეს ჯილდოზე „ხმები თავისუფლებისათვის“.

სიმღერა 2017 წლის მაისში მანჩესტერის სტადიონზე მომხდარი ტერორისტული აქტის მსხვერპლთადმი თანაგრძნობის გამო დაიწერა. ამავე დროს, ესაა მსოფლიოში მიმდინარე ახლებური – ტერორისტული და დისტანციური ომის – „პაციფისტური ბომბის“ წინააღმდეგ განაცხადი მუსიკის უნივერსალურ ენაზე. სათაურად გამოიყენეს ფრაზა პარიზის ტერაქტის ერთ-ერთი მსხვერპლის, ჰელენ მუილის მეუღლის ღია წერილიდან, რომელშიც ანტუან ლეირისმა ტერორისტებს

საკუთარი პოზიცია განუმარტა: ვერაფერი მომიხერხეთ; თავი ვერ შემაძულეთ, ვერც შემაშინეთ; ჩვეულ ცხოვრებას ისე გაავარძელეთ, ვითომ, არც ყოფილხართ.⁹

იტალიური სიმღერის ტექსტი აკონკრეტებს ვეროპისა და ახლო აღმოსავლეთის ქალაქებში შემზარავ თავდასხმებს: ლონდონის, პარიზის, ნიცის, კაიროსა და ბარსელონას ტერაქტებს. ნაბიჯ-ნაბიჯ, ლაკონიურად იხსენებენ მომღერლები:

„აზრზე არ არიან რომელი საათია კაიროში.¹⁰

ლა-რამბლაზე¹¹ დღეს მზე სხვანაირია.

საფრანგეთში კონცერტი ტარდება,

ხალხი დროს ატარებს,

ვიღაცა ომახიანად მღერის,

ვიღაც კი შესძახებს, სიკვდილიო.¹²

ლონდონში¹³ მუდამ წვიმს,

მაგრამ დღეს ეს აღარაა შემაწუხებელი,

ზეცა გამონაკლისს არ უშვებს, თუნდაც დასაფლავების გამო.

ნიცაში¹⁴ ზღვა გაწითლდა ცეცხლისა და სირცხვილისაგან,

ასფალტზე წაქცეული ადამიანებისა და

კანალიზაციაში ჩაწრეტილი სისხლისგან“.

თითქოს, კრიალოსანზე მარცვლებს ჩამოცლის, ისე იხსენებს თითოეულ ტკივილიან ფაქტს ერმალ მეტა. ჩემთვის ძნელია იმის ზუსტად წარმოდგენა, იტალიური ენის არმცოდნე მსმენელს რა მომენტი აღელვებს განსაკუთრებით. შესაძლოა ემოციური ხმისა და ლამაზი მელოდიის ფონზე ექსპრესიულად წამღერებული კაირო, ცენტრალური ბარსელონის ყველაზე ცნობილი ქუჩის – ლა-რამბლას სახელი, საფრანგეთი, ლონდონი თუ ნიცა ხვდება ყურში. დღევანდელ ჰიპერინფორმირებულ გლობალურ სოფელში ძნელად თუ მოიძებნება ადამიანი, ვინც არ შეძრა სიმღერაში გაკვირით ნახსენებმა თითოეულმა ტერაქტმა. ამ მუსიკალურ ნუსხაში ხომ

სანახევროდაც არ არის მოცემული იმ წლებში განხორციელებული ანტიკუმანური თავდასხმები.

დუეტს აგრძელებს ფაბრიციო მორო, რომელიც თითოეული ქვეყნისთვის თავსდამტყდარ პრობლემას საყოველთაო ტკივილამდე განაზოგადებს:

„დედამიწის ეს უზარმაზარი სხეული
მრავალგან დაჭრილია აზიიდან ინგლისამდე.
კოსმოსში მიმოფანტულა ადამიანთა გალაქტიკები;
ოღონდ ყველაზე მნიშვნელოვანი სიცარიელეა
უძეოდ დარჩენილი დედებისა და
უძამოდ გაზრდილი დაობლებული ვაჟების
მკლავები,
გარდაცვლილი საყვარელი ადამიანების ჩახუტება
ამოდ რომ ენატრებათ;
ცარიელი კედლების ლაპლაპა ზედაპირთა
მიუსაფრობა.
წუთიერ დუმილს არღვევს ხმა, რომელიც
გეუბნებათ:
„ვერაფერი მომიხერხეთ“.

სანამ მსოფლიო საზოგადოება არ ისწავლის მისი თითოეული წევრის წუხილის მძაფრად შეგრძნებას, ტერაქტისა თუ ომების მსხვერპლთა ახლობლების თანაგანცდას, ზოგადი „შეშფოთებით“ პრობლემის დაძლევა ვერ მოხერხდება. მერამდენე ათწლეულია ასე გრძელდება. რამე სხვა გამოსავალი რომ არსებულებო, უკვე გადაიჭრებოდა ეს საკითხი. ფაქტია, მხოლოდ საერთო ძალით, საერთაშორისო მონდომებით თუ მოხერხდება ტერორის მოსპობა, ჩვენს თავისუფლებაზე შეტევების ალაგმვა. საუკუნეზე მეტი გავიდა, რაც მოხვევლელთ დუნიას ნათქვამს, „ჩვენი თავი ჩვენადვე გვეყუდნესო“, წმინდა ილია მართალმა ტკივილით უპასუხა: „როდემდის დამრჩეს ეგ ტკივილი გულში, როდემდის? ოხ, როდემდის? როდემდის?“¹⁵

მეტა-მოროს სიმღერა 2018 წლის თებერვალში მოისმინა სამყარომ. ხუთი-ექვსი წელი არანაირი

ცვლილება არ განხორციელებულა მსოფლიო პოლიტიკაში საიმისოდ, რომ უკრაინა-რუსეთისა და ისრაელ-პალესტინის ომები არ მომხდარიყო. პირიქით, გარკვეული ძალები აშკარად გამოდიან თუ ფარულად იღწიან ამ სისხლიანი კონფლიქტების გასაჭიანურებლად. აბსურდამდეა მისული სიტუაცია, როდესაც ღაზას სექტორში დაღუპული¹⁶ თუ დაჭრილი¹⁷ აშშ-ის ახალგაზრდა მოქალაქეების მშობლები ბაიდენის ადმინისტრაციისგან ელიან დაცვას; ისრაელისთვის პასუხის მოთხოვნას ავალებენ ამერიკის ხელისუფლებას, რომელიც იარაღით ეხმარება¹⁸ ნეთანიაჰუს მთავრობას.

მომდერალს მეტი არ შეუძლია: ის იმდერებს, ყურადღებას მიიქცევს და საზოგადოებრივი აზრის შექმნას შეუწყობს ხელს. ესაა ხელოვნების დანიშნულების მაქსიმუმი. პუბლიცისტური სასიმღერო ტექსტი, ფაქტობრივად, მეოთხე ხელისუფლების ფუნქციის განხორციელებას ახერხებს. თუმცა, როგორც ჟურნალისტიკა, გარკვეულწილად რომ ხელოვნების დარგია¹⁹ და არამხოლოდ საინფორმაციო-მედიატორული ფუნქციით აღჭურვილი ბიზნესსფერო, რაღაც გადააქციეს და დაამცრეს XXI საუკუნეში ეს ელიტარული პროფესია, მუსიკაც მხოლოდ სწორი საზოგადოებრივი პოზიციისა და ქმედების მიმართულების განმსაზღვრელია. დანარჩენი თავად საზოგადოებასა და ხელისუფლების სამი შტოს კეთილ ნებაზეა დამოკიდებული.

იტალიურ მისამღერში უკვე ფილოსოფიურადაა განზოგადებული თავად პრობლემა, რადგან ავტორ-შემსრულებლები გუშინ არ დაბადებულან. მათ ძალიან კარგად ახსოვთ ისტორიის გაკვეთილები და ესმით, რომ მათ ნამდერს, სავარაუდოდ, არ შეუძლია განჭვრეტილი მომავლის სასიკეთოდ შემობრუნება:

„ვერაფერი მომიხერხეთ,
ვერაფერი წამართვით;
ჩემი ცხოვრება ისევ გრძელდება“

ყველაფრისა და ყველას მიუხედავად...
რადგან თქვენს უაზრო ომებზე მნიშვნელოვანი
რადაცაც არსებობს ამქვეყნად“.

სიმღერის ტექსტი განზრახაა მინიშნებებზე აგებული. მსმენელმა თავად უნდა ამოავსოს ინფორმაციული სიცარიელები. დაფიქრდეს გუშინდელ ტკივილზე და ზეგამდე მაინც მიჰყვეს იმ ადამიანების უბედურება, ვისაც უმისამართო ტერაქტები უშუალოდ შეეხო. ეს ერთადერთი საშუალებაა ჩვენს გვერდით, პარალელურ რეჟიმში მიმდინარე ომის შესაწყვეტად.

როცა ამერიკა-ევროპას არ სტკივა პატარა საქართველოზე დიდი რუსეთის ტრადიციად ქცეული თავდასხმები და მცოცავი ოკუპაცია საერთაშორისო რეაგირების გარეშე მიმდინარეობს, ლოგიკური იქნებოდა მათი ევროპული ტერაქტები თუ მექსიკის საზღვართან აშშ-ის საომარი დაძაბულობები²⁰ არ აღარდებდეს ვერაზის ისტორიულ საზღვარზე შემორჩენილ მსოფლიო კულტურის აკვანს. თუმცა, ასე არაა. იზოლაციური პოლიტიკა არასოდეს უწარმოებია ჩვენს წინაპარს. საქართველოს უახლესმა ისტორიამაც იგივე შედეგი აჩვენა: მხოლოდ ევროპულ ოჯახთან ერთად, ამერიკულ ინტერესებზე ქართულის მორგებით შეიძლება მოიპოვოს სახელმწიფოებრიობა და სუვერენიტეტი ჩვენმა მცირე ზომის, უზარმაზარი პოტენციალის მქონე, ნომინალურად დამოუკიდებელმა ქვეყანამ. სწორედ ამ საკითხზეა სამი იტალიელის სიმღერა, ოღონდ, იტალიური გადმოსახედიდან. ვერც ჩვენ დაგვიშავეს ვერაფერი მავანთა, ვერ წაგვართვეს ქართველობა (როგორც ჰელენის დაქვრივებულ და დაობლებულ ქმარ-შვილს – ფრანგობა). როგორც აქამდე გვივლია, ისევ ისე ვივლით „ივერიის გაბრწყინებამდე“ თუ „იმის იქით“.

მრავლისმეტყველი ფაქტია, რომ სიმღერა „ვერაფერი მომიხერხეთ“ ტელემსმენელის მიერ ხმის მიცემის სამივე ეტაპზე პირველ პოზიციაზე გავიდა სანრემოს

ფესტივალზე მაშინ, როცა ქიურისა და პრესის შეფასებით მხოლოდ მეორე და მესამე ადგილები მოიპოვა. თუნდაც ეს შედეგი აჩვენებს დღევანდელი საზოგადოების რეალურ სახეს. პრობლემა ის კი არაა, „ზოგი პირჯვარს რომ იწერს და ზოგიც ნოსზე ლოცულობს, ზოგი ეკლესიაში რომ დადის და ზოგიც მეჩეთში“. სიმღერაში ჩვენი მრავალფეროვანი საზოგადოების პოეტური ახსნაა მოცემული: „ერთი და იმავე სახელში განსხვავებული კარიდან შედის მილიარდობით ადამიანი რადაცის იმედით“. რელიგიები არ მიაჩნიათ მომღერლებს საზოგადოების დათიშულობის ანდა გახლეჩის მიზეზად, რადგან ღმერთი ყველასათვის ერთია. ჩვენი ინდივიდუალური ინტერპრეტაციები გვიქმნის ბარიერებს პროგრესისკენ მიმავალ გზაზე. მუსულმანი ტერორისტების გვერდით ქრისტიანი ტერორისტებიც არიან²¹ და მსხვერპლიც სხვადასხვა კონფესიის წარმომადგენლები ხდებიან.

„მკლავები ხელების გარეშე,
სახეები სახელების გარეშე.
მოდ, კანი გავუცვალოთ ერთმანეთს.
გულის სიდრმეში ხომ
ყველანი ერთნაირად ადამიანები ვართ,
რადგან ჩვენი ცხოვრება
უბრალოდ თვალსაზრისი არაა
და არ არსებობს პაციფისტური ბომბი“.

ძნელია, უფრო ნათლად გადმოსცეს პოეტმა ორმაგი სტანდარტებისა და ცრულიბერალური პოლიტიკისადმი საკუთარი დამოკიდებულება. სხვა საკითხია, ვინ გაიზიარებს და ვინ გალიზიანდება ავტორ-შემოქმედთა პოზიციით. საოცარია, მაგრამ სიმღერის შეფასებისას ზოგიერთი კომენტარის ავტორი აცდენილია საღ აზრს ისეთ, თითქოსდა, აშკარა ბოროტებასთან დაკავშირებით, როგორც ტერორიზმია. ფაქტია, დემოკრატიის სახელით ერაციის თავზე ჩამოყრილმა ბომბებმა სადამ ჰუსეინის რეჟიმის დამხობის შემდეგ უარეს ტერორსა და

გაჭირვებაში ჩააგდო მისი ქვეყანა. კიდევ უფრო დამანგრეველი შედეგები მოუტანეს სირიას მის დასახმარებლად აბობოქრებულმა დიდმა სახელმწიფოებმა. ზედმეტია იმაზე მსჯელობა, რას არგუნებს უკრაინასა და ისრაელს მათ მიწა-წყალზე ამჟამად მიმდინარე ომები, ახლა, როცა ჯერ ბოლოც კი არ უჩანს საბრძოლო მოქმედებებს. ყოველდღიურად არსებობს ამ კონფლიქტების გლობალურ მსოფლიო ომად გადაქცევის საფრთხე.²²

სიმღერის მესამე, დასკვნით ნაწილში მომღერლები მომავლის პროგნოზირებისათვის უახლოეს წარსულში გადადიან. მსმენელს შეახსენებენ დღევანდელი პრობლემის სათავეს. იქვე მიუთითებენ გამოსავალს:

„ცათამბჯენები დაეცემა,
განადგურდება მეტროებიც...
მაგრამ ამ გზაზე წინაღობად აღმართულ ტერორს
ერთი ბავშვის ღიმილით დაუხვდება სამყარო“.

როგორც ჯანი როდარისთან „მშვიდი ბიჭუნას ცრემლი დედამიწაზე უფრო მძიმეა“²³ ამ იტალიურ სიმღერაშიც, სურვილის შემთხვევაში, ერთი ბავშვის ღიმილით დაიძლევა მიმდინარე ტერორი. მომავალზე (ბავშვის სახით რომ წარმოგვიდგენენ მუსიკოსები)²⁴ ზრუნვით იწყება არსებული პრობლემების მოგვარება. წარსული, აწმყო და მყოფადი ყოველ ასპექტში ერთმანეთზეა გადაჯაჭვული. ვივიწყებთ წარსულს და იგივეს ვეჯახებით მაზეგაც. დღეთა რიგს ვერ გადავასტებით. გამოცდილებაზე უნდა აიგოს ყოველი გეგმა, თანაც, ნაბიჯ-ნაბიჯ. არ არსებობს წარმატება „ახლავე! ახლავე! ახლავე!“²⁵ მხოლოდ ეტაპობრივი, დაულაღავი მცდელობით მოიპოვება ის, რაც „ლომთა ხვედრია“²⁶ და რაზეც მღერიან ჩვენი თანამოქალაქენი საქართველოს არაოფიციალურ ჰიმნად გადაქცეულ სიმღერაში „ჰიმნი თავისუფლებას“.²⁷

„ვიცი, რომ ყველაფერი ვერ დაბრუნდება.
ბედნიერება გაფრინდა,

საანის ბუმტივით წალივლივდა“. –

სიმღერის აუტროში რეალისტური განწყობაა დასკვნით ფრაზებში. დღეს, როდესაც რამდენიმე საომარი კერა მძაფრად ცხელი წერტილია და გაცილებით დიდ გლობალურ ინტერესს იწვევს, ვიდრე სტიქიური უბედურებები (შოვის, აჭარისა და იმერეთის მეწყერით გამოწვეული ტრაგედიები, თურქეთისა და იაპონიის მიწისძვრები, ისლანდიაზე ვულკანის ამოფრქვევას გადარჩენილი უსახლკაროდ დარჩენილი ადამიანები), დაწერიდან მეშვიდე წელსაც აქტუალურია ამ იტალიური სიმღერის სოციალურ-პოლიტიკური გზავნილი.

მუსიკოლოგები ბევრს მსჯელობენ იმაზე, თუ რატომ აღარ იქმნება დიდებული ოპერები ჩვენს დროში. მიზეზი, ცხადია, არაერთია. განზოგადებისას კი, უმთავრესი მგონია, ჩვენი რადიკალურად შეცვლილი საზოგადოება: აღარც ყურია ძველებურად მუსიკალური, აღარც გულია ძველებურად ემოციური. ინდიფერენტული მასა ხმაურის დეციბალების ზრდის გარდა არაფერზე რეაგირებს – ხმამაღლა გამოგივა, შემოგხედავენ; სხვას გადააყვირებ, აყვებიან. შედეგად, მხოლოდ საოპერო ხელოვნება კი არა, ზოგადად მუსიკა დაკნინდა. სიჩუმე – ეს ერთ-ერთი დიდებული „ბგერა“,²⁸ ლამის, გაქრა ყოველდღიური რეალობიდან. ერთმანეთის მოსმენა სწორედ სიჩუმიდან იწყება, „რადგან თქვენს უაზრო ომებზე მნიშვნელოვანი რაღაცაც არსებობს ამქვეყნად...“

ლიტერატურა □ References

1. Nadare, Maia (2004). *The map of Georgia kept in the chestpocket*. Tbilisi: Publishing House Universal, p. 55.
2. ჩიკვილაძე, დალი (შემდგ. და რედ.) (2007). ქართული პუბლიცისტიკა: ქრესტომათია, XIX საუკუნე. თბილისი: თბილისის უნივერსიტეტის გამომცემლობა.

3. Nadare, Maia (2008). *Breaking the fourth wall*. Tbilisi: Universal, pp. 281, 308-313, 321, 360. // Nadare, Maia (2020). *The media mill: Political communication*. Tbilisi: Universal, pp. 97, 155, 221, 246.
4. Givi Films Georgian Football (2011, May 13). Dinamo Tbilisi (Georgia) UEFA Cup Winners' Cup Winner (1980-81) [YouTube Video]. Retrieved from <<https://www.youtube.com/watch?v=BpqKGG-op-0>> <<https://www.youtube.com/watch?v=w0vDf8L2wVc>> // GGSN (2021, May 13). დინამო თბილისის 1981 წლის ტრიუმფი. Retrieved from <<https://www.youtube.com/watch?v=v1hlic9MVGo>> // Mefe TV (2020, September 24). თბილისის დინამო 3:0 ლიგერპული (ჩემპიონთა თასის 1/16 ფინალი 1979 წელს. Retrieved from <<https://www.youtube.com/watch?v=57jhq-NnJhY>> // პირველი არხი სპორტი (2020, October 7). დინამო VS ლიგერპული. Retrieved from <<https://www.youtube.com/watch?v=KkxDr-9zyUc>>
5. ილია ჭავჭავაძე (15 დეკემბერი, 1858). ქართველის დედას (დექსი). ს. პეტერბურლი. Retrieved from <http://geolit.ge/ilia/poezia/kartvlils_dedas.htm>
6. Nadare, Maia (2020). *The media mill: Political communication*. Tbilisi: Publishing House Universal, p. 234-238, 240-241.
7. წერეთელი აკაკი (1912). კუდაბზიკეთი (ზღაპრული მოთხრობა). Retrieved from <<https://poetry.ge/poets/akaki-tsereteli/prose/3-kudabziketi-zgapruli-motxroba-sabavshvo>>
8. Meta, Ermal, and Fabrizio Moro (2018). *Non mi avete fatto niente* [YouTube Video]. Retrieved from <<youtube.com/watch?v=UDo6ucbgRTc>>
9. Halliday, Josh (2015, November 17). Bataclan victim's husband tells killers: 'You will not have my hatred'. *The Guardian*. Retrieved from <<theguardian.com/world/2015/nov/17/bataclan-paris-victim-helene-muyal-husband-antoine-leiris-killers-open-letter>>
10. მხოლოდ 2017 წელს ოცი ტერორისტული თავდასხმა განხორციელდა ეგვიპტეში, მათ შორის ხუთმა საერთაშორისო მედიის ყურადღება მიიპყრო: 9 აპრილს კოპტურ ეკლესიაში ბზობის დღესასწაულზე ქალაქ ტანტაში (Gaballa, Arwa, and Ahmed Tolba (2017, April 10). Palm Sunday bombing of Egyptian Coptic churches kill 44. *Reuters*. Retrieved from <[>](reuters.com/article/idUSKBN17B06U/)

attack on Coptic Christians kills 26. *The Guardian*. Retrived from <theguardian.com/world/2017/may/26/several-killed-in-attack-on-bus-carrying-coptic-christians-in-egypt>), 7 ივლისის რაფას გამშვებ პუნქტზე თავდასხმა (Egyptian army: 40 militants involved in Sinai attack killed (2017, July 7), *Al Arabiya English News*. Retrived from <<https://english.alarabiya.net/News/middle-east/2017/07/07/Egyptian-army-40-militants-involved-in-Sinai-attack-killed>>), 14 ივლისის საკურორტო ქალაქ ჰურგადაში გერმანელ ტურისტებზე თავდასხმა (Two Germans killed in Egyptian resort attack (2017, July 15). *Deutsche Welle*. Retrived from <dw.com/en/two-german-tourists-killed-in-knife-attack-at-egyptian-resort-of-hurghada/a-39699328>), 29 დეკემბერს ჩრდილოეთ კაიროს ჰელვანის უბანში მდებარე წმ. მენასის კოპტურ ეკლესიაზე თავდასხმა (Bishop Angaelos (2017, December 29). Egypt: Nine killed in terror attack on church. *Independent Catholic News*. Retrived from <indcatholicnews.com/news/34061>). იტალიურ სიმღერაში, კონკრეტულად ეს უკანასკნელი, წინა საახალწლო ტერაქტი უნდა იგულისხმებოდეს.

11. კატალონიის დედაქალაქ ბარსელონას სახელგანთქმულ ქვიშის ქუჩაზე ანუ ლა-რამბლაზე 2017 წლის 17 აგვისტოს მომხდარ ტერორისტულ თავდასხმას 13 ადამიანი ემსხვერპლა, 130 დაშავდა, აქედან ერთი 27 აგვისტოს გარდაიცვალა, ხოლო თავდამსხმელმა კიდევ ერთი ადამიანი გამოასალმა სიცოცხლეს მისთვის ავტომობილის წართმევისას. ცხრა საათის შემდეგ ხუთმა ადამიანმა მეორე ტერაქტი მოაწყო ახლომდებარე ქალაქ კამბრილსში (Slawson, Nicola, and Claire Phipps (2017, August 18). What we know so far about the Barcelona and Cambrils terror attacks. *The Guardian*. Retrived from <theguardian.com/world/2017/aug/17/barcelona-attack-what-we-know-so-far>).
12. 2015 წლის 13 ნოემბრის ღამეს ტერაქტების სერია განხორციელდა ერთდროულად შვიდ ადგილას პარიზში: საკონცერტო დარბაზ ბატაკლანში, ქალაქის მთავარ სტადიონზე, ორ რესტორანში, ორ კავესა და ერთ ბარში. 130 ადამიანის სიცოცხლე ემსხვერპლა და 350-ზე მეტი დაიჭრა (BBC News (2015, December 9). Paris attacks: What happened on the night. *BBC News*. Retrived from

<bbc.com/news/world-europe-34818994> // Jones, Bryony, and Wayne Drash (2015, November 22). Inside the Bataclan: A night of terror, a tale of love. *CNN*. Retrived from <<https://edition.cnn.com/2015/11/20/world/paris-attacks-terror-inside-bataclan/index.html>>).

13. 2017 წელი უმძიმესი გამოდგა ინგლისის დედაქალაქისათვის გაზაფხულსა და ზაფხულში მიყოლებით განხორციელებული ტერორისტული თავდასხმების გამო. აქედან განსაკუთრებული საერთაშორისო ყურადღება მიიპყრო სამმა: 22 მარტს ვესტმინსტერის ხიდზე (Smith-Spark, Laura, and Nic Robertson, Salma Abdelaziz (2017, March 25). Khalid Masood: From popular teen to murderous extremist. *CNN*. Retrived from <<https://edition.cnn.com/2017/03/24/europe/khalid-masood-london-attacker-profile/index.html>>), 3 ივნისს ლონდონის ხიდზე (London terror attack: what we know so far (2017, June 5). *The Guardian*. Retrived from <theguardian.com/uk-news/2017/jun/04/london-attacks-what-we-know-so-far-london-bridge-borough-market-vauxhall>), 19 ივნისს ჩრდილოეთ ლონდონის ცენტრალურ მეჩეთთან (Levett, Cath, and Feilding Cage (2017, June 19). How the Finsbury Park attack unfolded – a visual guide. *The Guardian*. Retrived from <theguardian.com/uk-news/2017/jun/19/finsbury-park-attack-visual-guide-graphics-maps>), 15 სექტემბერს პარსონს-გრინის მეტროსადგურში (Khomami, Nadia, and Haroon Siddique, Patrick Greenfield (2017, September 16). Key facts about the London tube bombing and its aftermath. *The Guardian*. Retrived from <theguardian.com/uk-news/2017/sep/15/what-we-know-so-far-about-the-london-underground-explosion>). თუმცა, ლონდონის ყველაზე საშინელ ტერაქტად 2005 წლის 7 ივლისის ტრაგიკული მოვლენები ითვლება (BBC News (2015, July 3). 7 July London bombings: What happened that day? *BBC News*. Retrived from <bbc.com/news/uk-33253598>). ბრიტანეთის ისტორიაში ამ საბედისწერო დღეს (7/7) ხშირად აღარებენ ხოლმე აშშ-ში 2001 წლის 9 სექტემბერს განხორციელებულ ტერაქტს (9/11).
14. 2016 წლის 14 ივლისს, როდესაც ქვეყანა ბასტილიის დღეს აღნიშნავდა, საფრანგეთში მცხოვრებმა ტუნისელმა ინგლისის ბუღვარში მოსეირნე ხალხზე თავდასხმა

- განახორციელდა 19-ტონიანი სატვირთო მანქანით. იხ.:
Chrisafis, Angélique, and Sofia Fischer, Mark Rice-Oxley (2016, July 15). France stunned after truck attacker kills 84 on Bastille Day in Nice. *The Guardian*. Retrived from <theguardian.com/world/2016/jul/15/nice-attack-leaves-84-dead-and-france-in-shock>
15. ჭავჭავაძე ილია (1861). მკ ზავრის წერილები. Retrived from <<https://poetry.ge/poets/ilia-chavchavadze/prose/9532.mgzavris-werilebi.htm>>
 16. Stepansky, Joseph (2024, January 27). ‘Can’t stop’: US teen’s family seeks elusive justice in West Bank killing. *Al Jazeera* <[aljazeera.com/news/2024/1/27/cant-stop-us-teens-family-seeks-elusive-justice-in-west-bank-killing](https://www.aljazeera.com/news/2024/1/27/cant-stop-us-teens-family-seeks-elusive-justice-in-west-bank-killing)>
 17. Krever, Mick, and Abeer Salman, Jomana Karadsheh (2023, November 15). Father of injured American teen in Gaza calls on Biden to do more to protect US citizens. *CNN* <<https://edition.cnn.com/2023/11/15/middleeast/biden-father-american-teen-gaza-intl/index.html>>
 18. Hansler, Jennifer, and Oren Liebermann (2023, December 29). Biden admin again bypasses Congress to sell military equipment to Israel. *CNN* <<https://edition.cnn.com/2023/12/29/politics/biden-congress-israel-military-aid/index.html>>
 19. Nadare, Maia (2021). *Deontology through the international media law*. Tbilisi: Publishing House Universal.
 20. Yan, Holly, and Rosa Rlores, Sara Weisfeldt (2024, January 29). Texas seized part of the US-Mexico border and blocked federal Border Patrol agents. Here’s what happened next. *CNN*. Retrived from <<https://edition.cnn.com/2024/01/27/us/texas-eagle-pass-us-mexico-border/index.html>> // Khardori, Ankush (2024, January 30). The crisis within Texas’ border crisis. *Politico*. Retrived from <[politico.com/newsletters/politico-nightly/2024/01/30/the-crisis-within-texas-border-crisis-00138691](https://www.politico.com/newsletters/politico-nightly/2024/01/30/the-crisis-within-texas-border-crisis-00138691)> // Cattan, Nacha (2024, February 6). Who Polices the Border? The Eagle Pass Battle, Explained. *Bloomberg*. Retrived from <[bloomberg.com/news/articles/2024-02-06/texas-border-clash-why-biden-abbott-are-at-odds-over-policing-mexico-crossing](https://www.bloomberg.com/news/articles/2024-02-06/texas-border-clash-why-biden-abbott-are-at-odds-over-policing-mexico-crossing)>
 21. Nadare, Maia (2019). A psychological and political analysis of crime. *Criminologist*, No.1(14), pp. 129-139.
 22. Associated Press (2023, December 3). Pentagon: US warship and multiple commercial ships have come under attack in Red Sea. *Politico*. Retrived from <[politico.com/news/2023/12/03/pentagon-us-warship](https://www.politico.com/news/2023/12/03/pentagon-us-warship)>

- attack-red-sea-00129789> // Gecsoyler, Sammy (2023, December 16). UK and US navy vessels shoot down suspected attack drones in Red Sea. *The Guardian*. Retrieved from <theguardian.com/world/2023/dec/16/shipping-companies-suspend-red-sea-traffic-after-yemen-rebel-attacks> // Spirlet, Thibault (2024, January 10). US and UK warships repel ‘largest attack’ by Iran-backed Houthis in the Red Sea. *Business Insider*. Retrieved from <businessinsider.com/us-uk-warships-thwarted-houthis-largest-attack-red-sea-2024-1&post-bottom-piano-recommendations> // Wintour, Patrick (2024, February 6). Houthis claim fresh attacks on British and US ships in Red Sea. *The Guardian*. Retrieved from <theguardian.com/world/2024/feb/06/houthis-claim-fresh-attacks-british-us-ships-red-sea> // Spirlet, Thibault (2024, February 7). The UK sent a new warship to the Red Sea to take over from a vessel that’s been attacked three times by Houthi rebels. *Business Insider*. Retrieved from <businessinsider.com/uk-new-warship-red-sea-replace-attacked-3-times-houthis-2024-2?op=1>
23. Nadare, Maia (2011). *The Media and Political Image*. Tbilisi: Publishing House Universal (In Georgian), p. 74.
24. შესაძლოა, სიმღერის ტექსტის ავტორები აპელირებდნენ პარიზის ტერაქტების დროს დაღუპული ჰელენ მუიალ-ლერისის 17 თვის ვაჟიშვილზე. იხ.: Leiris, Antoine (2016, October 25). I lost my wife in the Paris attacks. This is what came after. *Time*. Retrieved from <<https://time.com/4512363/paris-attacks-memoir/>>
25. Nadare, Maia (2008). *Breaking the fourth wall*. Tbilisi: Publishing House Universal, p. 147.
26. ჩარკვიანი ჯანსუღ (1971). ჰიმნი თავისუფლებას (ლექსი). Retrieved from <<https://poetry.ge/poets/jansug-charkviani/poems/6106.himni-tavisuphlebas.htm>>
27. „ჰიმნი თავისუფლებას“ (2010). მამუკა ჩარკვიანის საღამო. Retrieved from <youtube.com/watch?v=4f4POexQo0U>
28. ყანჩელი გია: „სიხუმე, რომელიც მუსიკას მოსდევს, თავისთავადაც მუსიკაა“ (2 ოქტომბერი, 2019). Retrieved from <<https://tabula.ge/ge/news/632051-gia-qancheli-sichume-romelits-musikas-mosdevs>>